

Osaamisen Aalloilla jakso 2: Anne Horttanainen ja rohkeus oppia uutta

Anne: Maailma muuttuu niin kiihtyvää tahtia et ois hyvä et me pystyttäis monipuolisesti poimimaan sieltä sun täältä vähän semmisiin heikkoja signaaleja tutkimalla et mikä mua kiinnostaa, mil mä pystyisin rikastuttamaan sitä mitä mul on aikasemmin, oks kenties jotain uutta joka kutkuttaa mua niin paljon et mä haluun todella niinku porautua ja syventyy siihen ja sitä kautta pystytään sitä kokonaiskyvykkyyttä kasvattamaan organisaatiossa. Eihän kukaan tiedä mitä huomien tuo loppujen lopuks tullessaan, et millä osaamisella on niinku se suurin painoarvo.

Laura: Tervetuloa Osaamisen Aalloilla -podcastin pariin! Tässä elämänlaajuisen oppimisen podcastsarjassa vieraat eri aloilta kertovat omista oivalluksistaan ja tärkeimmistä opeista elämänsä käännekohtissa. Mikä on tärkein oppisi elämän varrelta ja mitä ehdottomasti haluat oppia seuraavaksi? Miten voit omalla uteliaisuudella kehittää osaamistasi ja pysyä muutoksissa mukana? Mun nimi on Laura Sivula. Tervetuloa kuulolle! Mulla on tässä jaksossa vieraana entinen lakimies ja nykyinen pääomasijoittajien toimitusjohtaja Anne Horttanainen. Tervetuloa!

Laura: Mä kysyn sulta Anne heti ensimmäiseksi, että milloin on liian myöhäistä aloittaa uuden opiskelu vai onko milloinkaan liian myöhäistä?

Anne: No helppo vastata et ei todellakaan oo koskaan liian myöhäistä. Mä itse muistan jo lapsena kokeneeni sellasi tunteita, että voiko aloittaa vaikka jonku telinevoimistelun harrastamisen 10 vuotiaana, kun oon liian vanha. Mutta sitten kun johonkin asiaan tarttuu ni koskaanhan ei ole liian myöhäistä. Välttämättä ihan joka asiassa ei tuu prota, ei tullut musta telinevoimistelijaa. Mutta totta, kylhän semmosen itsensä kehittämisen kannalta. Niin, koskaan ei ole liian myöhäistä. Päinvastoin, jos on utelias mieli ja halu ruokkia sellasta hyvää oloa ja uuden oppimista, ne koskaan ei ole myöhäistä tarttua uusiin asioihin.

Laura: Anne, sä oot koulutukseltaan oikeustieteen maisteri ja sä palasit kesken sun työuran opiskelemaan tutkintoa eli saat myös Aalto yliopiston alumni. Oliko sulla jotain pelkoja tai huolenaiheita liittyen opiskelun aloittamiseen myöhemmin sun uralla?

Anne: Executive MBA:n suorittaminen on ollu mulle pitkäaikainen haave, mutta sitte tuntui aina, että elämässä on aina jotain muuta. Ehkä ne suurimmat huolet ja pelot liittyy siihen, et miten siihen pystyy yhdistämään kuitenkin vaativan työn ja perhe elämän. Tottakai asiaan liittyy myös taloudellisia painotuksia, että miten ne kaikki saadaan kulkemaan yhdessä. Mutta omalta osaltani olin tosi onnekas siinä mielessä, että mul oli työnantaja, joka kannusti hyvin vahvasti et kohti unelmia ja kun oon semmone niinku utelias mieli, niin itse halusin ottaa sen haasteen vastaan. Pelot ei tuntunut onneksi liian suurilta.

Laura: Oliko sulla jotain semmosii konkreettisia keinoja, minkä avulla sä pystyit tasapainottaa sitä opiskelua elämän muiden vaatimusten ohella? Sä mainitset, että oli olemassa olevat työajat ja perhe ja ehkä aikataulupaineita, niin oliko jotain semmosia niinkun tavalla ihan konkreettisia asioita mitkä mitkä auttoi sua eteenpäin niissä opinnoissa?

Anne: No tottakai se helpotti et lapset ei ollu enää ihan taapero ikäsiä et ei ollu niin sanotusti sitä käsityötä. Mut kylhän kyse on pitkälti myös itsensä johtamisesta, että mihin aikasi käytät. Et hyvin moni asia elämästä. Hän lähtee ihan siitä et otetaan kalenteri käteen ja ruvetaan katsomaan että miten sinne eri asioita saadaan laitettua. Et jotenki jos omaa kalenteriaan ei pysty johtamaan, niin sitte oike pysty johtamaan yhtään mitään.

Laura: Jos reflektoi nyt siihen EMBA opintoihin ja sun aikaisempaan oikeustieteen maisterin tutkintoon niin mitä oli jotaki semmosia oppeja mitä sä sait tästä EMBA:sta mitkä jollain tavalla täydensi sitä sun olemassa olevaa kokemuspohjaa. Tai tai ehkä jollakin tavalla oli erilaista.

Anne: No EMBA on hyvin laaja alainen, mutta juridiikkahan keskittyy siihen juridiikkaa. Toki siinäkin on niinku monia eri osa alueita. Mutta tossa EMBA:ssa tutustuu laaja alaisesti liike elämän eri osa alueisiin ni se oli hyvin merkityksellistä. Mut sitte nimenomaan täällä Aalto EE:ssä niin opintoihinhan kuului self-development osio, niin kyse oli sitte ihan se piste I:n päälle, jossa pääsi porautumaan hyvin hyvin paljon sinne oman pään sisäisiin asioihin.

Laura: Onko sulla ollut jotain mentoreita tai esikuvia, jotka on rohkaisu sua opiskelemaan? Sä mainitsit et oli kauheen tärkeätä, että oli se työnantajan tuki, mutta oliko sen lisäksi jotain mentoreita tai tämmösiä esikuvia jo?

Anne: Mä oon ollu aina kauheen onnekas siinä mielessä, et mun kaikki työnantajat ja esihenkilöt on senkaltaisia olleet et ovat rohkaisseet siihen et pitää ottaa uusia kokonaisuuksia haltuun. Ja kyllä elämän aikana ollu useitakin mentoreita ja myös sieltä on tullu sitä varauksetonta tukea sille, että koskaan ei ole liian myöhäistä. Ja jos vaan houkuttaa, niin kannattaa tarttua siihen haasteeseen.

Laura: Ennen tätä tämän podcastin nauhoitusta me ehdittiin vähän keskustella siitä, että että sä oot näiden EMBA opintojen lisäksi myös tehnyt uralla toimialaloikan, elikä siirtynyt ihan toiselta toimialalla toiselle. Kerro vähän siitä kokemuksesta, että mikä ensinnäkin mahdollisti tän toimialaloikan ja oliko siellä sit jotain tämmösiä haasteita myös matkan varrella?

Anne: Mä ajattelisin ehkä ite et mä oon tehnyt tämmösen puolittaisen toimialalogiikan. Eli kun aikasemmin työskentelen tuolla Keskuskauppakamarissa ja tehtiin vaikuttamistyötä koko Suomen elinkeinoelämän eteen ja nyt on sit siirtynyt sinne pääomasijoittajien toimitusjohtajaksi, jossa tehdään niinku edunvalvontaa ja vaikuttamistyötä nimenomaan sinne pääomasijoitus sektorille, et siel on paljon vanhaa tuttua. Mut sitte kokonaisuudessaan se edunvalvottavien joukko on paljon semmonen keskittyneempi.

Anne: Ja toki jotta siinä työssä voi pärjätä ni pitää vähän sitte ymmärtää sen toimialan lainalaisuuksia. Ja jälleen kerran on päässyt siihen opiskelumoodiin, että mitäs tällä toimialalla tapahtuu. Mitä nää kaikki kirjainlyhenteet tarkoittaa? Mitkä asiat vaikuttaa mihinkin? Mistä on syytä olla selvillä? Mitkä on ne historialliset tosiasiat et miksi asiat on tietyllä tavalla ja miltä kenties se tulevaisuus vois näyttää?

Laura: Miten sut otettiin vastaan sitte tämmösenä toimialaloikkajana?

Anne: Tosi lämpimästi, että useinhan pääomasijoittamisesta ajatellaan et se on semmosta kovaa ja kylmää bisnestä, mutta kyseessä on pitkälti ihmisbisnes ja tehdään paljon ihmisten kanssa töitä ja kasvatetaan yrittäjien kanssa niitä yrityksiä. Ihmiset on itseasiassa aika taitavia sosiaalisilta taidoiltaan ja mul on ollu hyvin semmonen vastaanotettu olo.

Laura: Sä oot myös tuonut sen esille, että rahoitusosalalla ei oo itse asiassa tarpeeksi naisia töissä ja että ois kauheen tärkeätä saada saada naiset kiinnostumaan ja innostumaan rahoitusosalalla työskentelystä. Mitä sä näät että on semmosia esteitä sille, että että minkä takia rahoitusala ei houkuttele tai tai onko siellä jotain muita semmosia esteitä minkä takia ei oo niin paljon tai tarpeeksi naisia töissä?

Anne: Rahoitusosalalla... Mä lähen ehkä vähän pidemmältä liikkeelle, et mun niinku oikeastaan koko työurani ajan mä oon ollu jollain tavalla aina edistämässä naisjohtajuutta ja ja saatu niin kuin pari vuosi viimeisen vuosikymmenen aikana esimerkiksi naisten määrää nostettua hyvin paljon pörssiyritysten hallituksissa. Ja tuossa kun siirryin tänne toimialalle ja rupesin katselemaan niitä prosentiosuuksia et miten niinku naisia näkyy eri pääomasijoitusyhtiöissä tai heidän partnereina tai miten kuin pääomasijoitettujen kohdeyhtiöiden hallituksissa näkyy naisia. Kyllä ne luvut oli aika

murskaavia. Et jos verrataan vaik pörssiyritysten ni palattiin sinne jonnekin 2010 vuoden tasolle tietyllä tapaa ja sit kun rupee miettimään et no mitä sitte pitäis tehdä. Nehän keinothan on niinkuin hyvin hyvin samankaltaisia ku mitä ollaan tehty siel pörssiyritystenkin puolella. On hyvin tärkeitä ensinnäkin, että naiset näkyis myös finanssisektorilla, pääomasijoitussektorilla ja mediassa. Nuoret naiset ja työtöhan tarvii esikuvia et se on yks tosi tärkeä puoli et meidän talous media hoitaa tehtävänsä.

Anne: Sitte toinen asia on tietenkin se, että miten me saadaan tyttöjä innostettua hyvin varhaisessa vaiheessa matemaattisten ja teknisten alojen pariin. Et se on semmonen isompi työ mitä meidän pitäis yhteiskunnassa miettiä laaja alaisesti ja siin on niinkuin yliopistoilla ja korkeakouluilla myös iso tehtävä tehtävänä et minkä näkösenä se kulttuuri näyttäytyy täällä opintojen parissakin myös et mitä on niinku rahoituksen lukeminen ja minkälaisia tyyppisiä siellä kaivataan. Sit mä aina puhun myös siitä, et se ei riitä että naiset puhuu naisille vaan tarvitaan myöskin niitä miespuolisia henkilöitä jotka puhuu sen puolesta, että tarvitaan diversiteettiä. Tarvitaan tasa arvoa, oikeudenmukaisuutta, mukaanottoa kaikille.

Laura: Se mikä on sinänsä mielenkiintoista, on että erilaisissa eurooppalaisissa tutkimuksissa näkyy, että Suomessa on itse asiassa Euroopan sukupuolittuneimmat työ. Tää on kauhean mielenkiintoista, koska kuitenkin Suomessa paljon puhutaan tasa arvosta ja puhutaan suomalaisesta tasa arvosta, mutta silti meillä on tiettyssä määrin pitkä pitkä matka siihen tietynlaiseen, ehkä tasa arvosta monimuotoisuuteen. Mutta mainitsit, että yliopistoilla ja korkeakoululla on tärkeä tärkeä tehtävä tässä. Mitä on semmosia konkreettisia keinoja millä pystyttäis edistää sitä, että että jotkut vaikka tietyt opintoaineet olisi, olisi tota houkuttelevampia myös naisille?

Anne: Jos sallit niin mä eka palaan siihen mitä sanoit, että et tietyllä tavalla onkin tosi mielenkiintosta mennä sukupuolittuneisuus eri toimialoilla, koska jos me mietitään, että Suomessa naiset on saaneet hyvin varhaisessa vaiheessa äänioikeuden. Meillä on ollut naisia niin presidenttinä kuin pääministerinä ku piispana. Meillä on kouluruokailu, mikä mahdollistaa sen, että naisia on tosi paljon työelämässä mukana. Meillä on erittäin hyvä päiväkotijärjestelmä ettei oo tavallaan semmosia esteitä et miks naiset ei pääsis etenemään niin tää on erittäin mielenkiintoinen kysymys et miks me tehdään semmosii ehkä turvallisii valintoja ja miks meillä on semmoset mielikuvat et naiset tonne ja miehet tuonne toisaalle. Ja syitä on varmasti niinku monen kaltasia, muttet sit jos palataan siihen kysymyksen toiseen osaan, et mitä niinku konkreettisesti voidaan tehdä, niin tietenkin on hyvä tuoda esille myös sitä niinkuin et mitä se on niin kuin se työelämä mitä siellä kaivataan. Jos mä mietin vaik tätä pääomasijoitusalaani. Tällä hetkellähan tosiasia on se, että meillä alkaa rahastosijoittajat vaatimaan monimuotoisia tiimejä. Et siel todella tarvitaan ihan todella monessakin mielessä sellasta moninaisuutta. Sit on hyvä puhua myös opiskelijoiden kesken, ehkä myös semmosesta kulttuurista, et myös siellä niinku opiskeluvaiheessa havainnoidaan se, että ei riitä että siel on vain yhdenlaista ja yhdenmukaista ajattelua. En osaa sanoa et onks opiskelijoiden parissa machokulttuuria, mutta semmonen jos pikkusenkaan näkyy nii siit pitää kyl päästä eroon. Se ei oo enää tätä päivää millään tavalla.

Laura: Tuohon ehkä liittyy osittain se, että kun mä mainitsi siitä, että miten roolit Suomessa on niin sukupuolittuneita, niin kyllä ainakin omasta mielestäni yliopistoilla korkeakoulun on tosi tärkeä tehtävä siinä, että minkälaista mielikuvaa rakennetaan ammatti-identiteeteistä ja ehkä just se, että jos se kuva siitä ammatti-identiteetistä vaikka liittyy johonkin machokulttuuriin tai muuta, niin siihen on vaikea sitten myöskään tarttua.

Anne: Se on juuri näin ja sit meidän pitäis miettiä vielä astetta alemmas et mitä siel niinku lukiopuolella tehdään. Minkälaista oppilanojoausta meil on siellä? Mihin me ohjataan siellä nuoria naisia ja nuoria miehiä et siel on mun mielestä vähän niinku iso palikka käännettävänä ja sit voidaan mennä aina sinne perus koulu ja päiväkotia asteelle. Jokaisella on roolinsa täs pitkässä ketjussa et asiat saadaan etenemään suotuisasti.

Laura: Mainitsit että on kauheen tärkeää että sekä opinto että uran aikana saa monessa vaiheessa erilaista tukea. Sä oot itse tuonut esille että sun oman niinkun työuran ja opintojen kannalta on ollut kauheen tärkeitä, että on kannustavia työnantajia. Haluutko sä kertoa siitä vähän lisää ja antaa konkreettisia esimerkkejä, että miten se näkyy että nää työnantajat kannustaa.

Anne: Me voidaan varmaan kaikki allekirjoittaa se et ihan se niinku et minkäläinen esihenkilö sattuu olemaan on tosi merkityksellistä. Mut sit on niinku erilaisiin myös työnantaja politiikkoja, jolla voidaan vahvistaa sitä että ihmiset kehittää itseään ja hakeutuu opintojen pariin. Ja se että pitää yllä joko sitä senhetkistä ammattiosaamistaan tai sitte jos näyttää siltä että on kykyä ja halua ni suunnata muualle. Opiskella jotain lisää.

Anne: Voisin kertoa ihan konkreettisen esimerkin aikaisemman työnantajani taholta, niin siellä kaikille koko henkilöstölle mahdollistettiin se, että jokaisella on mahdollisuus opiskella tai kehittää itseään puoli päivää viikossa. Ja siinä oli viel semmonen twisti että helposti ajatellan että sen täytyy liittyä jollain tavalla siihen työhön, mut ei ollu mitään tällästä vaatimusta vaan jokainen niinku sai etsiä sen oman intohimonsa kohteen. Tavallaan niinku ruokittiin sellasta niinku luontaista uteliaisuutta, että mikä sua kiinnostaa ja missä sä haluaisit kehittyä? Mitä asioita haluaisit viedä eteenpäin? Se oli ainakin mulle itselleni ehkä se viimeinen silaus siihen et uskalsi hakeutui sinne EMBA -opintoihin, koska tiesi että se on tietyllä tavalla sallittua ja pystyi sitte taas olemaan siinä monella tapaa roolimalli. Ei ehkä niinku muille henkilöille, mut et sit sihe liittyä se toinen puoli mistä jo puhuttiin tos vähän aikas emmin, että kaikkihan lähtee kalenterista, että sehän vaatii niitä tietynlaisia metataitoja et sä kykenet myös johtamaan itseäsi sen suhteen, että saat ne opinnot mahdutettua sinne kalenteriin, että kyl ne työpäivät kummasti täyttyä kaikesta muustakin ku opiskelusta ja sen takia se on tosi tarkkaa kalenterointihommaa.

Laura: Tähän ehkä liittyä se että organisaatioissa ennen kuin yrityksissä on tarvetta rakentaa sellaista tietynlaista jatkuvaa oppimisen kulttuuria mikä ei tavallaan välttämättä ota kantaa juuri siihen, että sinä tässä roolissa tarttet spesifin osaamisen, vaan se on ehkä enemmänkin semmoinen ylätasoin strategia siihen, että miten ylläpidetään sen organisaation kokonaiskyvykkyyksiä. Ite uskon siihen, että organisaatiot ei välttämättä aina tiedä, että mikä on just se tärkeä seuraava askel jokaiselle yksilölle siinä oppimisen polulla. Ja kuitenkin siinä omassa roolissaan tiedät parhaiten periaatteessa, että mitä on sitä osaamista mitä tarvitaan siihen päivittäiseen työn tekemiseen. Niin et haen just sitä, että se tietynlainen semmoinen niinku suunnitelmallisuus saattaa kolahtaa sitte organisaation nilkkaan siinä mielessä, et jos ei avata sitä mahdollisuutta seurata monipuolisesti niitä kiinnostuksen kohteita.

Anne: Mä ite uskon hyvin hyvin vahvasti tuohon mitä sanoit, koska maailma muuttuu niin kiihtyvää tahtia et ois hyvä et me pystys monipuolisesti poimimaan sieltä sun täältä vähän semmosiin heikkoja signaaleja tutkimalla et mikä mua kiinnostaa. Millä mä pystyisin rikastuttamaan sitä mitä mul on aikasemmin? Onko kenties jotain uutta joka kutkuttaa mua niin paljo et mä haluan todella niinku porautua ja syventyy siihen ja sitä kautta pystyä sitä kokonaiskyvykkyyttä sen organisaatioissa kasvattamaan? Eihän meistä kuka tiedä et mitä huomina tuo loppujen lopuks tullessaan, et millä osaamisella on niinku se suurin painoarvo.

Laura: Just näin miten sanoit että sillä että voimistaa sitä jatkuvan oppimisen kulttuuria organisaatioissa ni pystytäänkin ottaa se koko organisaation niin sanottu parviäly käyttöön ja löytää niitä heikkoja signaaleja. Jos sä ite mietit tavallaan toimitusjohtajan roolissa, mitä on sun mielestä omalla toimialalla semmosii tärkeimpiä osaamisalueita, joita ihmisten pitäis kehittää?

Anne: No nyt laitoit kyllä pahan! Mulla on ensinnäkin ihana ja huikea tiimi. Meidän toimiala on ehkä sen suuntainen et kun siellä tehään paljon start-uppien kanssa töitä ja kasvuhallukoiden yritysten kans muutenkin, nin siellä ollaan aika paljon kiinni siinä niinku uudessa ja siitä mitä maailma voi tulevaisuudessa tuoda mukanaan. Mut ehkä sit niinku siinä kun ollaan uusien asioiden äärellä ni niistä viestiminenhan on välillä hyvin haastava. Jos mietitään nyt vaikka tätä AI-puolta tai kvanttiteknologiaa, et miten kyetään niinku kiteyttämään se sinne Matti Meikäläinen tasolle et se on

ymmärrettävä, ni ehkä mä itse ajattelen et viestintä ja kommunikaatio on sellasia asioita mitä ei koskaan voi osata liikaa.

Laura: Eli sun viesti on se, että sen sijasta että laitettais kaikki tavallaan painotus sinne teknologian ja tekoälyyn ja kvanttiosaamiseen, niin osataan siihen myös vähä tämmösiä perinteisesti ehkä enemmän pehmeiksi taidoksi luokiteltuja?

Kyllä. Onhan hyvin tärkeää tää et on sitä niinku syvää osaamista, mutta usein tarvitaan myös sitä, että sä kykenet viestimään sen muille. Sen lisäksi et minkälaisia ne sosiaaliset taidot on, että se viesti tulee oikeen ymmärretyksi. Et kyl niillä pehmeilläkin taidoilla on itse asiassa hirveän suuri painoarvo.

Laura: Minkälaisen viestinsä haluisit lähettää sellaisille ihmisille, jotka pohtii opiskelun aloittamista juuri nyt, mut ehkä pelkää tai jännittää jotakin?

Anne: Ois helppo sanoa et rohkeesti vaan eteenpäin. Mutta ehkä mä sanoin, että niinkun mieti ja selvitä. Haastattele niitä jotka on tehny aikasemmin. Pohdi ne omat vahvuudet. Mietit miten sä pystyt sen kalenterisi hyödyntämään ja sitte uskalla ottaa se rohkea askel eteenpäin.

Laura: Onko sulla tällä hetkellä henkilökohtaisesti joku semmonen aihe tai asia josta sä oot kauheen kiinnostunut töissä? Mistä sä haluisit oppia lisää?

Anne: No tällä hetkellä varmaan työelämän puolella ni mul on viel opiskeltavaa siin toimialan kanssa et ihan vielä kaikki lainalaisuudet ei oo täysin selviä. Mut sitte jostain syystä niinku siviilielämän puolella mua on alkanu ihan hirveästi kiinnostamaan espanjan kielen opiskelu ja tähän nyt ihan itsellekin tullut yllätyksenä puun takaa. En tiedä mistä, mut joku siinä kutkuttaa.

Laura: Opiskeletko sitä Duolingossa vaii käytkö espanjan kielen kursseilla.

Anne: Tää oli nyt vielä toteutumaton haave!

Laura: Manifestoidaan yhdessä.

Anne: Mä luulen et se Duolingo täytyy nyt ottaa taas jälleen kerran käyttöön.

Laura: Hyvä! Jos voisit vielä lopuksi antaa yhden neuvon meidän kuulijoille, niin mikä se neuvo olisi?

Anne: Mä anna kaksi neuvoa jos sallit. Kun teet jotain, niin yritä tehdä se hyvin. Aina ei tartte olla täydellinen. Parempi on että on tehty kuin täydellisesti tehty. Ja sit se toinen neuvo on että luota itsees ja sellaseen intuitioon. Usein meidän alitajunta antaa oikeita signaaleja. Sinne kannattaa suunnata.

Anne: Kiitos Anne, että sä jaoit sun tarinan. Ja kiitos myös teille kuuntelijoille! Käykää tutustumassa Aalto-yliopiston Elämänlaajuisen oppimisen tarjontaan osoitteessa aalto.fi/lifewidelearning ja seuraa tätä podia sun suosimassa toistopalvelussa. Me jatketaan mielenkiintoisten haastattelujen parissa ensi kerralla. Mun nimi on Laura Sivula ja tää oli Osaamisen Aalloilla podcast.